

ไดโนเสาร์เชียงใหม่

ไดโนเสาร์เชียงใหม่ อุทยานแห่งชาติดอยญาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของบ้านหนองกลาง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านมาง อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยญาง 28 กิโลเมตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และแหล่งศึกษาโลกดึกดำบรรพ์ ปี พ.ศ. 2545 ราษฎรในพื้นที่ได้พบฟอสซิลไดโนเสาร์ที่นี้เป็นครั้งแรกของภาคเหนือ อายุมากกว่า 135 ล้านปี เป็นไดโนเสาร์พันธุ์ซอโรพอด กินพืชเป็นอาหาร มีคอยาว หางยาว เดิน 4 ขา

การสำรวจและการขุดค้น

ในปี พ.ศ. 2545 ดร.วรารุช สุธีธร นักโบราณชีววิทยา หัวหน้าคณะสำรวจของกรมทรัพยากรธรณี ได้นำคณะสำรวจเข้ามาทำการขุดค้นซากดึกดำบรรพ์ที่พบที่นี้อย่างเป็นระบบ โดยเปิดหน้าดินออกเป็นบริเวณกว้างประมาณ 5 เมตร ยาว 7 เมตรและลึกประมาณ 2 เมตร พบซากกระดูกไดโนเสาร์วางเรียงตัวต่อกันในแนวทิศเหนือ-ทิศใต้ จำนวนประมาณ 20 ชิ้น กระดูกที่ขุดค้นพบประกอบด้วย กระดูกคอ กระดูกสันหลัง กระดูกโคนหาง กระดูกสะโพก และกระดูกซี่โครง ผลการตรวจสอบทำให้ทราบว่าซากดึกดำบรรพ์ที่ค้นพบเป็นกระดูกไดโนเสาร์ซอโรพอด ซึ่งเป็นไดโนเสาร์กินพืชขนาดใหญ่ และนับเป็นครั้งแรกที่มีการค้นพบกระดูกไดโนเสาร์ในภาคเหนือของไทย

สภาพภูมิประเทศบริเวณที่ค้นพบ

บริเวณพื้นที่พบกระดูกไดโนเสาร์เป็นเนินเขาหินทรายสีแดง ทางด้านตะวันออกของเทือกเขาดอยแก้วหลวง - ดอยแก้ว มีความสูงจากระดับทะเลปานกลาง 260 เมตร อยู่ในเขตบ้านหนองกลาง หมู่ 7 ตำบลบ้านมาง อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา ห่างจากตัวอำเภอเชียงใหม่มาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ 7 กิโลเมตร ปัจจุบันแหล่งค้นพบไดโนเสาร์เชียงใหม่อยู่ในความดูแลของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ ฅน.6 ไดโนเสาร์อุทยานแห่งชาติดอยญาง

ลักษณะทางธรณีวิทยา

ลักษณะทางธรณีวิทยาของบริเวณนี้เป็นพื้นที่ขอบทางตะวันออกของอนุทวีปฉาน-ไทย ประกอบด้วย หินที่มีการสะสมตัวค่อนข้างต่อเนื่องตั้งแต่ยุคไซลูเรียน-ดีโวเนียน จนถึงยุคครีเทเชียส ประกอบด้วยหินแปรระดับต่ำยุคไซลูเรียน-ดีโวเนียนหินที่ตกตะกอนในทะเลยุคคาร์บอนิเฟอรัส หินปูน หินดินดานและหินทรายที่ตกตะกอนในทะเลยุคเพอร์เมียน และหินภูเขาไฟ ยุคเพอร์โม-ไทรแอสสิก หินอัลตราเมฟิกและเมฟิกตามรอยต่อธรณีนาน-อุตรดิตถ์ และพบการสะสมตัวทั้งแบบต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องของหินดินดาน หินทรายและหินปูนที่สะสมตัวในทะเลยุค ไทรแอสสิก บนหินมหายุคพาสิโอโซอิก ตอนปลายถูกปิดทับด้วยหินตะกอนบนบก ซึ่งหินตะกอนบนบกชุดนี้เป็นชั้นหินที่ขุดค้นพบกระดูก ไดโนเสาร์ และหินภูเขาไฟ อายุไทรแอสสิก-จูแรสสิก และพบหินยุคเทอร์เชียรีที่บางส่วนถูกปิดทับด้วย ตะกอนลุ่มตะพัก และตะกอนน้ำพาตามแอ่งสะสมตะกอนปัจจุบัน

ข้อมูลตัวอย่างกระดูกที่อยู่ในหลุมขุดค้นไดโนเสาร์เชียงใหม่

ลำดับที่	หมายเลขที่ตัวอย่าง	ส่วนของกระดูก	คำอธิบาย
1	PY01-95	กระดูกสันหลังส่วนคอ (cervical vertebra)	สภาพการเก็บรักษาค่อนข้างดี ต่ออยู่ด้านหลังของกระดูกหมายเลข PY01-96 แขนงสันหลังมีความกว้าง 13 ซม. ความสูง 11.5 ซม. และความยาว 36 ซม. หน้าต่อของแกนสันหลังด้านหลังเว้า (A และ B)
2	PY01-96	กระดูกสันหลังส่วนคอ (cervical vertebra)	สภาพไม่สมบูรณ์ มีความยาวแกนสันหลังประมาณ 30 ซม.
3	PY01-97	กระดูกสันหลังส่วนคอ (cervical vertebra)	สภาพไม่สมบูรณ์ มีความยาวแกนสันหลังประมาณ 37 ซม.
4	PY01-98	กระดูกปีกสะโพก (ilium)	สภาพไม่สมบูรณ์ มีความยาวประมาณ 44.5 ซม. ขอบหนาและมน (C)
5	PY01-99, 100, 101, 102, 103, 104	กระดูกสันหลังส่วนหลังตอนปลาย (distal dorsal vertebra)	ตัวอย่างมีความต่อเนื่องกันแต่สภาพไม่สมบูรณ์ ความยาวเฉลี่ยแกนสันหลังประมาณ 12 ซม. กว้างประมาณ 16 ซม. แต่กระดูกมีการแปรรูปกระบวนการทางธรณี ทำให้ค่าการวัดที่ได้อาจไม่สามารถนำมาใช้ได้

ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรณี เขต 1 กรมทรัพยากรธรณี ต.ศาลา อ.เกาะคา จ.ลำปาง

ไดโนเสาร์เชียงใหม่

